

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш; а не возьмеш милости, вирь не возьмеш, бо руске ми сердце і віра руска.» — з Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
в 7³⁰ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 1.
«Л. Домбровского (Хорунчини). Екс-
педиція місцева в Агенції Со-
коловского в пасажи Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженя. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
слаім» 40 с. від стрічки. По-
дьякі і приватні донесеня по
30 с. від стрічки.

Голоси праси

про польско-кацапску хрю в Бродах.

Однозвучно ложне справовданє з посоль-
ского звіту пос. Барвіньского в Бродах подали
всі польскі часописи за Dziennik om polsk-им, а
Słowo polskie виступило з самостійною, вступною
статею, однієючою «далекосіяність» брідської
галабурди. Рівночасно того самого дня замістило
і «Діло» довгу вступну статью з оцінкою сего
кацапо-польского подвигу, називаючи єї: «Без-
примірний моральний занепад москвофільської
фракції».

Поминаючи сю статью на слідуючий раз,
подаємо отсе головні уступи зі статі Słow-а
polsk-ого, з якої заголовка і цілого змісту виходить,
що розбитє брідських зборів було зааранжоване
не так з огляду на особу пос. Барвіньского, як
зі згляду на вго участь в сецесії руских послів.
Сей намір обох альянтів, розбити однудушність
між Русинами і здескредитувати значінє рускої
сецесії, виявляє ся отверто зі агаданой статі п. а.
«Поражєне рускої агітації».

Рускі послы — лише Słowo polskie — скла-
даючи в соїмі мандати, грізно заповіли, що пі-
дуть в «народ» і такі були певні, що «руский
нарід» вискаже їм довіру, (уважайте на безлич-
ність вшехполяка, котрий руский нарід ставить в
іронічно в знаки наведеая! — Ред.), що хотіли
ему накинати услівє повторного вибо-
ру всїх сецесіоністів. Агітація доклада-
ла всїх старань, щоби заповіджена маніфестація
однотушности «русского народу» випала імпо-
нучо. Се однак не удало ся. Появили ся
наперед поголоски про нові кандидатури рускі
і то як-раз в повітах, яких послы найголо-
снійше поводитили ся в соїмі. П. Бога-
чевского здеспектовано на зборах в долиньскім
повіті(?), де виринули аж дві рускі кандида-
тури.

Але прикрість, якої дізнав «найзапонадливій-
ший» з руских послів, є дрібницею супротив
того, що стрінуло п. Барвіньского на зборах в
Бродах.

Переповівши відтак на вшехпольский бр-
хливий лад перехід брідських зборів, каже Słowo
polskie:

«Події в Бродах є короною цілого ряду фак-
тів, які свідчать, що межі рускими полі-
тиками нема згоди і що люд зовсім
не солідаризує ся з політикою до-
теперішних своїх представників. Рускі на-
родовці можуть вправді сказати, що сей люд
в наслідок своєї політичної темноти дає ся лег-
ко баламутити. Але згоджуючи ся на се по-
снюване, можемо примітити єго і до сїх фактів,
які мають свідчити про свідоме зсолідаризо-
ване руского люду з єго провідниками. Заява
недовіря, дана одноголосно (безлична брехня! —
Ред.) п. Барвіньскому має таку саму вартість,
як вотум довіря, ухвалєне рівнож одно-
голосно п. Олесвицкому або п. Мо-
гильницькому. Між рускою інтелігенцією
можна добачати дуже виразний розлом.
Знатна часть з ріжних причин не солідаризує
ся з політикою провідників-агітаторів (і се ка-
же орган вшехполяків, яких ціла діяльність по-
лягає на скрайній агітації; як-раз пп. Гломбін-
ского і Козловского можна назвати агітаторами.
— Ред.), хотїя не має відваги рішучо вступ-
пити против неї. Се є ті, яких свівчо «Діло»

обжалувало о рівнодушність для наро-
дної справи. (Отже індеферентів і поль-
ских перевертнів хотїло би Słowo polskie видви-
гнути на чоло руского народу. — Ред.) А люд
є ще в більший степені рівнодушний, хотїя до-
сить легко дає ся штучно підбадьорити.

«Нема властиво в Галичині ру-
ского народного руху в загально при-
нятїм значіню сего виразу — заключає гака-
тист — в тілько сторонництво руске, чин-
не, ру живе, що зручно веде антипольску полі-
тику при помочи зорганізованої агітації. Се
сторонництво зросло в силу єдино завдяки на-
шим блудам. Ми допомогли єму зорганізувати
ся, ми надали єму непожадану одноцільність,
ми управнили єго становиско, пересправляючи
з ним в справах руского люду як з правди-
вим єго представительством. Коли
то все усвідомимо собі, то польска олінія
рівнож рішучо, як рускі виборці в
Бродах п. Барвіньского, хотїя в инший
формі, осудить тих неfortunних наших політи-
ків, які надаванєм штучній рускій
агітації характеру національного
руху і легкодушним пактованєм з єї пред-
ставителями роздули вигасаюче вже пово-
ли жарєво внутрішньої борби в краю».

Ось до чого їм треба було брідської бучі!
Аби виказати, що руске населєне — се не свї-
домий народ, але темна, розюджена маса, якій
треба доперва надати властивих представителів
і провідників — з вшехпольского кодрла..

Д о п и с и.

3 Самбора.

(Загальні збори філії «Просвіти».)

В понеділок, дня 28. с. м. відбули ся в
Самборі збори тутешної філії «Просвіти». Перед
зборами відправив голова філії о. крилош. Гор-
динський з Кульчиць, в парохіяльній церкві бо-
гослужєне, а відтак около 11. год. почали ся збо-
ри в кімнатах самбірської читальні «Просвіти».
Обі салі читальні наповнили ся битком народом.
Були се майже виключно селяни з околиці —
числом до 200. Інтелігенції було дуже мало —
справді надто мало на такі збори, де рішають
ся доволі важні справи (як пр. уділенє абсолю-
торії уступаючому виділови, вибір нового і ин.)

Збори отворив о. Гординський короткою
промовою, в котрій зазначив з радістю, що у-
ступаючому виділови приходить ся з лєкшим
серцем ставати нині перед ширшою громадою
задля зложеня звіту, чим се було в минулих
роках. Вже то відай і птахи на даху сьпівають—
говорив о. голова — що Самбірщина, се один
з найбільше занедбаних округів. І справді має
така гадка подекуди підставу, бо праця в на-
прямі освідомлюваня народу натрапляє ту на
великі перепопи. Для того помимо усильної пра-
ці, що правда тільки кількох одиниць, давало
ся доси зробити тільки дуже небогато. Однак
того року поступила робота на тім поли хоч
крихітку наперед. На першій місци належить пі-
днести яко дуже відрадно прояву, що тутешні
Українці приступають до зложеня власного
«Народного Дому». Статути на ту ю інституцію
подано уже до затвердженя. Розходить ся тіль-
ки о се, щоби самбірська Русь поверла отсе по-
житочне товариство, вкладаючи як найчислен-

— ВІД АДМІНСТРАЦІЇ. — На адресових пе-
репаснах нинішного числа виписана в валюті коро-
новій квота залягаючої передплати по конець сего
адміністраційного року, с. є по день 13. н. ст.
січня 1904—або зазначений день (після нов. сти-
лю), до якого сягає заплачена передплата. Впов.
передплатників, що залягають з передплатою,
просимо, як найскорше вирівнати довг, бо в про-
тивнім случаю будемо п. иневолені застановити
їм дальшу висилку часописи.

Положенє в східній Азії.

(X) Англійске дневникарство не пере-
стає вельми чорними красками розмальову-
вати положенє в східній Азії і вмовляє в
Росію, що она не лише намірає приспінити
вибух війни з Японією, але також хотїла
би замотати Китай в сю війну. Тимчасом
вісти російскі вказують на близьку
полагоду мирною дорогою російско-япань-
ского сиору. В неперечно інспірованої до-
писи до Köln. Ztg. з Петербурга сказано:
«В суперечности з усіма непокоячими ві-
стями про неминучий і близький вибух я-
паньско-російської війни міродатні урядові
круги російскі переконані про се, що поки-
що нема ніякої основи до такої грози. Від-
повідь япаньска випала формально вель-
ми ввічливо і поправно; нема там ані
слова про се, щоби російске правительство
ще раз застановило ся над останними пре-
длогами; навпаки можна сподівати ся, що
є можливі дальші пересправи, які можуть
довести до порозуміння».

Дописуватель Köln. Ztg. вказує дальше
на випечатанє в новім російскім дневнику
урядове мабуть заперечєне всїх вістей про
вмішуванє якої небудь заграничної держа-
ви в російско-япаньскі переговори. Се за-
перечєне називає зовсім невірними всї
вісти заграничного дневникарства про незви-
чайне роздратованє у російско-япаньских
відносинах. Безнастанні переговори подають
всяку надію на нарештє корисну по-
лагоду сїх пересправ.

Також в Сполучених Державах північ-
ної Америки щораз більше цікавлять ся
подїями в східній Азії. У вступній статі
під заголовком: «Чи наш договір з Китаєм
є загрожений?» дневник Newyork Sun
подає огляд положєня, о скілько оно дотор-
кує ся американських інтересів і дальше
говорить: «Наколиб показало ся, що Росія
бажає недопустити до уступок в користь
Сполучених Держав, тоді-б сї останні були
приневолені поважно задати собі пи-
танє, чи національні інтереси позваляють
їм остати неутральними на случай вій-
ни Росії з Японією. Америка не думає
зречи ся торгових привілеїв признаних їй
в договорі заключєнім з Китаєм. Наколи
здоровий людський розум признає сю подію,
тоді не можна буде почути про опір проти
оправданого домаганя Америки по недале-
кій ратифікації договору між Китаєм і
Америкою».

нійше в него уділи (один уділ виносить 10 К). Другим важним добутком треба уважати отворене нової читальні «Просвіти» в селі Чукві. Читальню заложено там старанем тутешньої філії і заходами о. крилош. Літницького. Крім того відживають поволи деякі читальні, котрі задля різних обставин спали досі. Так пр. пробудила ся з глибокого сну читальня «Просвіти» в Кульчицях шляхотских і розвиває ся так гарно, що годі найти в селі так просторої хати, котра була би в силі помістити велике число гостей. Отсе були би найважнійші висліди роботи філії «Просвіти». Воно, правда, не багато, але все таки є хоч який такий слід праці. Вкінці підніс бесідник заслуги около розвою товариства головню двох людей: проф. Біленького, котрий прикладає щиро рук до кожного народно-просвітнього діла і касиєра філії п. Духновича, котрий хоч старший літами, трудить ся безупинно задля добра товариства.

Над бесідою о. Гордінського вивязала ся оживлена дискусія, в якій підношено, що Самбірщина спить головню завдяки кирици кацапів. До таких місцевостей, де москвофільство запустило так дуже корінь, що не допускає прямо ніякої позиточної роботи, належать у першій мірі: Передмістя, Зарайско і Ступиця. Зібраний нарід — підношу з притиском: майже виключно селяни — дав вираз численними окликами своєму обуреню зглядом нашого найпоганішого ворога і ухвалив відповідні середники до успішної борби з кацапством.

Відтак наступив звіт касиєра філії, п. Духновича, з котрого показує ся, що по відчисленю усяких видатків лишило ся єще в касі надвижки в сумі кількох корон. — Контрольна комісія, зложена з двох членів перевірила діяльність виділу і поставила ввесе на уділене ему абсолюторії з признанем. Збори прийняли се ввесе. Опісля наступив реферат о. крилош. Літницького, пароха Чукви, про домово-клясовий податок. Реферат був дуже основний і причинив ся певно немало до освідомлення присутних селян, в податкових справах.

З дальшого перебігу зборів належить виріжнити недовгий реферат п. Михаса, господаря з Ланович, про парцеляцію ґрунтів. Референт представив незвичайно ясно і прямо пориваючо селянам користі, які они можуть мати з таких парцеляцій. — Також треба зазначити, що один з поміж селян поставив бажанє до виділу тутешньої філії «Просвіти» щоби пороблено стараня в товаристві обезпеченя «Дністер», щоби оно приймало також обезпеченя від несподіваної смерти худоби. Обіцяно поробити стараня в тім згляді. Після широкої дискусії більше економічного характеру, де підношено головню значінє товариства «Дністер» і огневих сторожий, приступлено до вибору нового виділу. Позаяк сей виділ не уконституовав ся, донесемо про него пізнійше.

Я. А. Г.

Бюджетова промова пос. д-ра Олесницького

виголошена в сеймі для 27. жовтня 1903 при загальній дискусії над бюджетом в р. 1903 і 1904.

(Кінець).

Польска політика з трох послідних десятиків літ зробила вже все можливе, щоби підорвати основи політичної екзистенції руского народу в Галичині. Она поволя а систематично віднімала ему одво по другім право горожаньске. Она закувала нарід руский в повну зависімьсть політичну і поставила его в положене економічної безвихідности, закріпостила его сили робочі, обагрила его кровю виборчі боввища, вистелила кістями руских нуждарів крізь широкий океан, далекий шлях аж до степів Канади і пралісів Парани, она стотисячними гарпіями віла ся в організм руского народу, зробила его парієм, щоби на его землі тим легше оперти заснови під будучий Піємонт польської держави.

Але одно було в тій політиці: Она знала, що натягаючи струну, не можна єї перетягати — знала, що три мільони Русинів в Галичині то запора, о котру можуть розбити ся єї пляни — що лев руский, хоч закований, то все сила грізна, хоч дрімуча. І ддятого було в тій політиці якась степенуванє, она поступала з певною

розвагою, пляни свої закривала позорами иноді навіть прихильности до Русинів і не ставила квестії відразу на вістрію. Від двох же літ потекла в польській політиці пова струя, вшехпольска, котрої найближшим політичним ідеалом відокремішненє Галичини, а найближшою цілюю безпардонне і безцеремонне знищенє руского народу в краю. В посліднім році партія вшехпольска зазначила в обох тих напрямках своє становище кількома актами політичними, котрі шо-до настрою і тенденції єї супротив Русинів не лишают ніякого сумніву, ніяких ілюзій.

Новий сей напрям політичний не є краєвим продуктом. Він виріс з відносин позакраєвих, взорував ся на політиці прускій і ддятого першими представителями его були люди зюоза Галичини. Але в Галичині він привив ся скоро, бо гласкав пиху й шовінізм і скоро дібрав ся до широких кругів польської суспільности, здобув перевагу в пресі і опанував значнійшу часть сфер, в котрих руках спочиває керма політична. Нині йдуть в кут перед тим напрямом старі політики польскі, він обкидає болотом сивих провідників дотеперішньої польської політики, — хоч не кому а їм завдячують Поляки свою силу й панованє в краю — і він стає пануючим серед польської суспільности.

А в слід за тим наступило рішуче заострене політики всіх Поляків з цілого краю супротив Русинів.

В один миг, немов на один оклик, станула против нас ціла ваша суспільність. Затерлись відтїни і ріжницї, які були між вами, і ціла суспільність ваша станула до борби против руского народу в східній Галичині на всіх точках і в усіх напрямках — до борби завзятої, ворожої, котра під окликом ратованя *placówek* на *wschodzie* фактично йде на знищенє руского елемента на его прадідній землі.

Політика ваша зазначила прояв справді небувалий в історії народів. Бували случаи, де народи, маючі свої держави, в інтересах заборчої політики намислили ся знищити і підчинити собі другі народи; і таких примірів записала багато історія. Але ще здасть ся, не було приміру, щоби нарід, котрий на переважній більшости просторів своєї землі сам тяжко боре ся за свою свободу, в однім закутку, де щаслива судьба дала ему повну свободу і вложила власть ему в руки, уживав сеї свободи і власти на придавленє і обезсилєнє другого, та ще й братнього народу, з котрим судила ему доля жити вкупі. Ся неприродна і небувала в історії поява олицетворила ся в сучасній вашій політиці против нас, в акції вашій з часів послідних.

А не хибло і торжественного формального виповідженя нам сеї війни. Не говорю вже о тих пристрасних ідію ненависти против нас переповнєних окликах, які чуємо щоденно на ріжнородних «вєщах» та зборах і читаємо щоденно в органах польської преси. Торжественне виповідженє війни рускому народови наступило сим разом на ширшій арені — перед лицем Австрії і цілого сьвіта устами вашого речника, посла міста Львова, в палаті віденьского парламенту. З уст сего парламентариста ушав перед роком шумний визов, голосна заповідь борби з руским народом в східній Галичині, і то борби не на жарти, а кровавої, бо сам генерал не завагував ся жертвувати для неї своє цінне жите. І видно, має се бути війна безпощадна й на широку скалю, коли в ній мають падати не лиш рядовики, але навіть самі генерали... Всї ви, панове, і ціла суспільність ваша чули сей визов і прийняли его серед гучних похвальних окликів — не відозвав ся ані один голос протесту, значить, визов сей дістав загальну апробату. І в слід за тим визовом пішла робота на всіх точках і зананував у східній часті вашого краю такий стан, який звичайно панує в землях, призначених на терен війни.

Торжественним актом проголошеня програми сеї політики був сего року *wiesc wszechpolski*, устроений у Львові 31. мая, в котрого резолюціях читають Русини заповідь повного спольнізованя східної часті краю, всіх его урядів, шкіл і інституцій, а в слід за зїздом сьвято сокільске було маніфестацією возвною, що мала скріпити вагу й значінє ухвал *wiesci* і его резолюцій. А що з тим була сполучена нарочна

провокація Русинів, се виходить з того, що явно і офіційально відмовлено Русинам права навіть до столиці краю, тої столиці, яку оснували і в ній панували князі рускі, котра все була, є й буде столицею галицької Руси.

Дальший свій вираз нашла програма вшехпольского напрямку в декларації оголошеній під час сеймової сесії одною частію пельских послів, вправді поза сеймом, однак та декларація становить замітний політичний документ, з яким належить числити ся.

Наслідком того напрямку було розбудженє нечуваної, небувалої пристрасної борби й ненависти против Русинів у краю, — відгомном єї є нині становище сейму, відмовляючого нам сповненя найсправедливіших мінімальних і самими представителями польської політики і польської суспільности за справедливі узваных постулятив. А в краю серед суспільности дійшло до того, що один ваш дневник, маючий претенсію до впливу і поваги, помістив дві статі, де проєктє скликанє анкети... для порішеня, чи ми є народом, чи лише етнографічним понятєм, отже чи потребуємо шкіл і інших культурних інституцій, зглядно, чи би нам не відобрати навіть то, що маємо! Панове, чогось подібного не було ще нігде, щоби один нарід анкетую хотів рішати о справі життя або смерті другого! І се діялось перед «*wyodrębnieniem*», — очевидно, що по «*wyodrębnieniu*» можна сподівати ся проєкту на скликанє анкети, котра-б орекла, чи нам взагалі мають служити які права людєкі, чи може вільно вистрілювати й вищити нас як звїрята?! Чомуж би ві? Від одного до другого вже так близько!

І ддя того ми із сего місця іменем цілого народу руского висказуємо рішучий протест против тої ідеї «*wyodrębnienia*» — виокремішненя вашого краю! В тій ідеї бачимо ми грізний замах на нашу народну екзистенцію, бо виокремішненє віддало би нас вже зовсім на ласку й неласку народу пануючого, — а як би се виглядало, сего смак маємо й чуємо вже в нинішній ситуації.

Та не лиш у нас, але у всіх краях стрітить тая ідея безглядну опозицію, так у придавлєних меншостий, як і у тих всіх, котрі судьбу свою лучать з судьбою Австрії! Ідея виокремішненя поодиноких країв коронних (бо очевидно і другі мали-б до сего таку саму рацию) похнула би Австрію в анархію і розклад навустр, а навіть довела-б до того, що кождий край хотів би вєсти заграничну політику на власну руку — кождий визискував би прикрї хвилі держави, щоби так, як тепер Угорщина, пєчи свою печеню при сїм огни, без огляду на інтерес цілости. Австрія стала би безсильним конгломератом, котрий мусїв би розпасти ся при першій нагоді. Оклик автономії країв — нині пересьпівана пісня, а тим, котрі під сям окликом стремлять до виокремішненя нашого краю, пригадуємо, що є ще другий оклик: автономія народів. Сей оклик з природи річи мусить давлені меншости противставити стремліню пануючих народів і від сям окликом в даній хвилі стане однодушно цілий нарід руский, добуде всіх сил своїх і не дасть втопити себе і репту своєї політичної независимости в морю виокремішненя.

Але ще є одна річ, якої тут мимоходом хочу дїткнути, ще є економічна праця в краю. Кажете: «на сїм полі можемо зїйтись»; а я кажу: «могли би знайтись» і з нашого боку не хибло заав в тім дусі. Однак занятє вами становище против руского народу, ваша політика, ваша тактика на полі економічнім, на полі промислу звязала нам руки і унеможливила спільну акцію. Ви всьо поставили на терен такої ексклюзивности національної, що Русинам загороджений доступ до всего. Ми бачили вчєра в справозданю промислової комісії, що на 34 єї членів є всего 1 Русин! Засїдає в ній багато людей на тім полі, звїсних організаторів промислу й торговлі, представителів економічних організацій, котрі в тій комісії ковинні найти місце. А який з того вислід? Той, що серед Русинів многі й не знають, що є якась краєва комісія для промислу і не можуть заінтересуватись єї роботою. Нині пропагує ся ідея підпираня промислу краєвого, відбувають ся віча й збори, відбувають ся під фірмою польскою і шовіністичною, а огнища вашої організації проми-

слової ведуть против нас екстермінаційну політику. Як можете жадати від нас, щоб ми прилучились до тої акції, коли одною рукою нас нібито втягаєте, а другою відпираєте? Кажете, що то річ крава! Колиж у вас «краеве» розуміє ся лиш «польське», від чого Русинам «зась»? Хто хоче знайти дорогу можливу до спільного діляна на тім поли, най робить так, щоби те свідляне було можливе. Минули давно ті часи, коли можна було робити без нас, коли мовчки переходили ви над нами до порядку на кождім поли краєвої політики. Нині при кождій нагоді відзиватись буде руска квестія стораз сильніше як поперед; — ані не зломите єї насильством, ані не перейдете над нею до порядку промовчуванем та ігнорованем!

На основі всіх тих фактів, які під зглядом політики нашого краю я тут навів, в імя одногодушного переосвідчення всего руского народу, в імени котрого тут говорю, зазначив я се наше становище при єї генеральній дебаті бюджетовій і відповідно до того становища мого і товаришів моїх заявляю, що будемо голосувати против бюджету! (Оплески у Русинів).

НОВИЦІ.

— **Календар.** В п'ятницю: руско-кат. Боніфатія; рим.-кат. *Новий рік.* — В суботу: руско-кат. Ігнатія сьв. муч.; рим.-кат. Макарія.

— **Анахронізм.** З кругів духовенства станиславівської єпархії пишуть нам: У «Вістнику станиславівської єпархії» з р. 1893. містять ся ось яке спільне оголошене всіх трех руских галицьких ординариятів в справі рускої правописи: «На численні запитання в справі нової правописи в книжках шкільних завести ся маючої — повідомляем Всечестне Духовенство, що Ординарияти в справі впровадження нової правописи до шкіл не мали жадної участі, ані не були в положеню, який будь вплив мати. Ординарияти не видят однакож потреби змінити дотеперішню ними уживану правопись руску, т. є. етимологічно фонетичну і позаяк та єсть віковим уживанем освящена, не зриває союз з церквою і єсть зовсім отвітна до відданя питоменностей язика малоруского, прото так Ординарияти, як і консисторія в своїм урядованю будуть держати ся і на дальше дотеперішньої правописи (має бути: правописи) так званої етимологічно-фонетичної. — Препоручає ся протое також і Всечест. оо. Деканам і Душпастирам, щоби они в своїх урядових переписках, справозданях, донесенях і грамотах з одной сторони держали ся чистого народно-руского язика, з другої же сторони уживали дотеперішньої правописи етимологічно-фонетичної». — Під сим оголошенем підписані всі три тодішні владики, значить бл. п.: мит. Сильв. Сембратович, єв. Пелеш і єв. Куїловский.

На підставі сего оголошеня, дотепер єще прзвосильного(?), відкидає станиславівска Консисторія висилані до неї чісьма фонетичною правописю, зглядно не узглядняє їх, або що ще найлагідніше, заосмотрює їх відповідною увагою, або прямо бештаниною. Що в році 1893. могло вийти таке чудернацьке розпоряджене, се єще не дуже нас дивує, але що оно досі єще не відкликане, ба що більше, досі єще сповнюване і строго перестерігане, се нас прямо обурює. Такі аргументи, як: фонетична етимологія освящена віковим(?) уживанем, що она не зриває союзу з Церквою(!) та відповідна до відданя питоменностей нашої мови — були вже тоді безпідставні, а тепер то таки прямо — дитинні. Особливо аргумент, що якась взагалі правопись може мати що спільного з наукою Церкви — не то що разить в поважнім Вістнику, але й до «Комарів» не надавав би ся. Повисше розпоряджене отже, як се привнаєть кожда здорово м'ясла людина, не повинно мати бодай тепер (кажемо лише — тепер) жадної обовязуючої сили, коротко тому, що опирає ся на неправдивих і нелогічних основах. Розпоряджене се вражає також, і то болуче народні почування більшої частини духовенства, чим спроневерює ся противним сему намірам християнської Церкви. Розпоряджене се не повинно мати нині жадної сили, хоч би й тому, що нова генерація духовенства етимологічною правописю цілком не знає. Підвладне духовенство не обовязане заховувати сего розпорядження вкінці й тому, що єго не придержуєть ся сама-ж та власть, що се розпоряджене видала, вправді не в сій самій точці, але в иншій, далеко важнійшій. Розуміємо тут приказ (гляди те-ж саме розпоряджене) уживати чистого народно-руского язика. Як сповнює отєю точку повисшого розпорядження станиславівска Консисторія — переконуємо ся з кожного числа «Вістника». Колиж так єсть, як ми се виложили, то чому приписати ті часті шпикани сьвящеників уживаючих в переписці фо-

нетичної правописи? Фанатизм партійних загорільців не личить поважнім станиславівским достоянникам в целеривках... А правопись етимологічна в переписці духовенства з єго властями устати колись мусить. Наколи не усуне єї Консисторія, як вже не зовсім, то бодай з офіційального іверховного становища, то постарає о се само духовенство... А гол-с в сій справі, цілком не церковній, повинно оно було вже давно підвести. — *Сьвященик-фонетик.*

— **До Сьвітлої Дирекції держ. залізниць у Львові.** Попередного року урядовою мовою на зал. станції в Миколаєві-Дроговижи була російська. Аж по замітці в нашій часописі появили ся урядові оголошеня в рускій мові. Нині приходить ся нам нотувати ще одну аномалію — брак на тій станції рускої правописи, хоч польська є від давна. Так само нема руских правописей на станціях Глинина-Наварія і Щирець-станція. Певно про те Сьв. Дирекція не знає так, як не знала про урядову російську мову в Миколаєві. Просимо сему зарадити.

— **3 Городенки.** Заг. збори тов-а «Народний Дім» будуть в п'ятницю 1. с'чня в льокалі «Рускої Бесіди» о 3½ год. пополудні.

— **3 Товмача.** Дня 3. с'чня відбуде ся заходом Читальні «Просьвіти» аматорське представлене 3-актового образу «Правда все горою». По представленю живий образ.

— **3 Бережан.** Заг. збори «Жіночої Громади» відбудуть ся дня 13. с'чня в сали «Народного Дому».

— **3 Чорткова.** В кімнатах «Рускої Бесіди» буде дня 13. с'чня вечер Маланки. Початок о 8. год. вечером.

— **В Лімі,** самбірського округу, заснувала ся «Спілка охадности і позичок, стоваришене зареєстроване з необмеженою порукою». Цілю Спілки є уділювати членам дешевого кредиту, приймати щадничі вкладки і давати почин до осноровуваня подібних стоваришень. Членський уділ вносить 10 К., а вільно мати найбільше 5 уділів. Настоятелем дирекції є о. Константин Вандзіляк.

— **Висилка грошей з Америки до Австрії.** До краківського Сьв.-у пишуть: Генеральний секретар австро-угорського Банку перед кількома місяцями в своїм звіті звернув увагу на приплив американських грошей до Галичини і Угорщини, присиланих емігрантами в дрібних квотах. Сі гроші надходять дрібненькими банковими переказами, а однак становлять квоту, з якою заряд банку мусить вже поважно числити ся, бо она значно впливає на відносини грошевого торгу. П. Прангер, секретар австро-угорського Банку, мав тоді на думці лише ті гроші, що надходили банковою дорогою. Тепер правительство звернуло увагу на сю справу. Правительство обчислює, що поштовою дорогою наспіло в часі 10 місяців с. р. від емігрантів з Америки около 10 мільонів корон і здогадує ся, що о много більше гроша прийшло через банк. Щоби охоронити емігрантів від визиску дрібними банковими фірмами, правительство заключило умову з великою Американ Epress Company в Новім Йорку, яка зобов'язала ся за малу винагороду посередничити в висилці грошей і виплачувати їх по 20 центимів за 1 К. Ся умова входить в жате з днем 1. с'чня 1904.

— **Іменования.** Міністер рільництва іменував лісничими отсих завідателів лісів і дїбр: Гв Гентша, Ієронима Глібовицького, Стан. Домбровського, Готф. Ворляцкокого, Володимира Каратницького, Фр. Форстера, Альф. Вібеля, Ад. Шентала Перивальда, Ів. Новотного, Ів. Лянга, Люд. Колера, Кар. Дітмара і Христ. Карста.

Цісар іменував державними прокураторами в VI кл. ранга Володимира Михальського в Чернівцях і Меч. Барта в Ряшева для Львова.

— **3 нотаріальних кругів.** Перенесено нотарів: Романа Бачинського з Підбужа до Ліска, Франца Дембицького з Лютовиск до Комарна. Іменовані нотарями: Герман Візенберг для Журавна, Ем. Лупецкий з Надвірної для Підбужа, Мар. Вач. Радович з Станиславова для Лютовиск.

— **Пятнистий тиф** стверджено в часі від 15. до 21. с. м. в отсих повітах: Богородчани 2 случая, Ярослав 2, Яворів 4, Камінька 10, Кольбушева 2, Низько 1, Переворск 3, Рава 11, Рудки 1, Стрий 1, Заліщики 5; разом 42 нових случая.

— **Із статистики Галичини.** Недавно появилася в польській мові брошура Сьвятломира п. з. «Темнота Галичини в сьвітлі чисел і фактів 1772—1902». Автор всесторонньо освітлює шкільну систему в Галичині. Між иншим автор зіставив отєї дати в галицькій статистиці за 1901/2 рік: 2 університети і 4 кримінали; 40 шкіл середніх і 692 горалень; 20 фахових шкіл середніх а кількасот контор чисельної лютерії; 58 виділових шкіл, а при тім сотки спелюнок ляхварських, газардової гри і розпусти; 4048 народних шкіл, а рівночасно 21.046 пропінацій, корчем, шинків і кнайп з продажию горівки.—Друга така «блаженна сторона» в сьвітлі, здаєсь, не найде ся.

— **Зміни в в'єднській пресі.** З завтрішнім днем всенімецький дневник Ostdeutsche Rundschau зміняє заголовок на Das deutsche Tageblatt. Герман

Вольф виступає з єго редакції, бо D. d. T. стає органом в'єднського людового сторонництва німецького (Deutsche Volkspartei). Соціалістична часопись Die Volkswacht, якої редактором був пос. Шумар, перестає виходити.

— **21 літ м'юки.** Між просьвіченими людьми лучають ся одиниці, що гірш дикої зв'єрзани потрафлять знущати ся над другими а навіть над своєю власним плодом. З Єнерсдорфу в Горіш. Австрії донесено властям, що в тім селі тєсля Плесшен держить від 21 літ свого сина в замурованій клітці, осмотреної лише малим віконцем. На місце приїхала судова комісія і ствердила правдивість доносу. Плесшен, 90-літній старець, і єго 80-літня жінка, держали придурковатого сина 40-літнього від 21 літ в замурованій коморі. Нещасливого в'єзня виведено на сонце, якого він 21 літ не бачив. Вигляд єго був страшний. Волося з голови звисало по пояс, ціле тіло під брудними, заболоченими шматами аж почорніло, а на ногах і руках потворили ся глибокі рани. Він пізнавав людей, не забув назв і вартости предметів і зовсім не був так дурним, як хотїли єго представити зв'єрські родичі. В тій справі в'єрджено судове слїдство.

— **Божевільний в театрі.** В часі єновдїшнього представлення в королівській опері в Берліні під час першого акту прийшло до немалого заколоту. Якийсь пан в перших рядах фотелів ненадійно встав, виняв револьвер і змирив до свого сусїда. Всі, що сидїли близько револьверового героя, почали утікати. Він однак не стрїляв, лише мїрив до одного то до другого з гостей і викрикував, що є горожанином і має повне право уживати револьвера. Небавом прийшла поліція і звязала небезпечного револьверовича, котрий, як показало ся, був божевільним.

— **Археологічне відкритє.** З Триєсту доносять, що в місцевості Градо відкрито останки величавої базиліки з перших віків християнства. На стїнах сьвятинї остали цїнні мозаїки з написами і рисунками. Крім того відкрито гроби з камїшними різьбленими надгробниками.

— **Бюджет Японії на 1903. рік** вносив в доходах 273,630.876 єн (1 єва = 2.50 К) а в розходах 270,424.490 єн. Головні видатки йдуть на удержанє двора мїкада і на бюджети вісьмох міністерств (177,216.494 єн), а надзвичайні видатки прелїміновано на 93,207.996 єн. Удержанє армії коштує в Японії около 75 міль єн або 28% всіх видатків, так що кождий єнок коштує денно пересїчно по 1 єні. Львину часть прелїмінованих видатків на армію пожерає воєнна фльота, яка складає ся 142 суден. Між ними є 30 великих кораблів, 27 суден II-ї класи і 85 менших кораблів. Майже вся фльота вивїнувана є в скорострїльні пушки найновїшої системи.

— **Родимці!** Не забувайте на приватну жіночу семінарію у Львові, удержувану Тов-ом педагогічним і присилайте постійні жертви! Вписуйтесь громадно в члени сего Товариства і вирішуйте залеглости. Вписове вносить 1 К. Пренумеруйте часопись для дітей «Давінок» і часопись «Учитель», так щоби они могли при більшій числї передплатників стати на ще висшій щєблї і відповісти всім бажаням сьвідомих читачів. Адреса касїєра: А. Алиськевич (ул. Кохановського 15 Б).

— **Померли:** В Штутгарті Альберт Шефле, б. австрійський міністер торгівлі і славний економіст; в Дрогобичи Франц Стоцький, ємер. учитель народний, в 42. році житя; у Львові Павло Свистальский, ємер. радник намїсництва в 70. р. житя.

Найгарнійшим і найліпшим дарунком для дітей на ялинку і Новий рік є пренумераційна карта на газету «Дзвінок».

Наука, штука, література.

— В Чернівцях почали виходити п. з. «Бібліотека Гриця Щипавки» дрібні брошури агітаційного змістї. Досї появили ся отєї дві книжочки:

ч. 1. «Projekt na zniszczenie Rusi». Подав Гриць Щипавка. Чернівці 190. Стор. 39, 10⁰. Цїна 20 сот. (Часть доходу призначена на селянські бур:и).

ч. 2. **Новомодні коляди** Гриця Щипавки. Чернівці 1903. Стор. 64, 16⁰. Цїна 30 сот. (Дохід призначений для автора, хорого на груди).

Обі книжочки можна набути у накладцї Миколи Грабчука в Чернівцях, друкарня «Австрій».

— **3 Львівської Фільгармонії.** В суботу дня 2. с. м. концерт п. Ірини Богус-Геллерової, славнов'єсної артистки-спївачки оперової.

В недїлю дня 3. с. м. виступить в Фільгармонії один з найславнійших сучасних п'єністів, Маврикий Розенталь, звїсний львівській публиці з минулорічних концертів в Фільгармонії.

